

לפניו ושנים לאחוריו (הגהות מיימוני פרק ג) יינדע לאחור הציצית בידו בשעת קריאת שמע (מרדכי טוף פרק לולב הגזול):

יח זמן ציצית, וכו' ג' סעיפים:

א. "לילה לאו זמן ציצית הוא, דאמצעיט מוראיתם אותו." (א) ^בלהרמב"ם, כל מה שלובש בלילה פטור אפלו הוא מיוחד ליום, ומה שלובש ביום חייב אפלו מיוחד ללילה, וילהרא"ש, פסות המיוחד ללילה פטור אפלו לובשו ביום, וכסות המיוחד ליום או ליום ולילה חייב אפלו לובשו בלילה. הגה וספק ברכות (ה) (ז) להקל, על כן אין לברך עליו אלא כשלוש ביום והוא מיוחד (ז) (ח) גם כן ליום (הגהות מיימוני). ואחר (ז) (ח) תפלת ערבית אף על פי שעדין יום הוא אין לברך עליו (פסקי מהרא"י סימן קכא). (ז) (ח) ובליל יום כפורים (י) יתעטף (י) בעוד יום ויברך עליו (תשכ"ד): **ב.** (י) ^ארסנינים, אף על פי שאדם ישן בהם בבקר אין מטילין (י) בהם ציצית: **ג.** "מאימתי מברך על הציצית בשחר, (י) משכיבר בין תכלת שבה ללכן שבה. ואם לבשו מעלות השחר ואילך, יש אומרים דמברך עליו (י) וכן נוהגין (מרדכי פרק ב מגילה). ואם לבשו קדם לכן, כגון בסליחות, לא יברך עליו, וכשאייר היום (י) משמש בו ויברך (תשכ"ד):

א. מנחת מג וברך שמעון. ב. פסוק ג. מהלכות ציצית והגהות מיימוני בשם רש"י. ג. בריש הלכות ציצית. ד. הרא"ש שם בסופו. ה. רמב"ם בפסוק ג. מהלכות ציצית ממשנה ב ברכות ט.

שערי תשובה

כשיצא לדרך, ולפחות מחוב להלבישו כשיצא לבן שלוש שנים. וסימן כי האדם צד השנה כמו להצניח הוא שלוש שנים עולה. וכן להצניחו באותיות התורה, עין שם: **א** תפלת ערבית, עין באר היטב וכתב ברבי יוסף שיש לומר שלא להיות מעט בציצית תפילין אחר שקיעת החמה ויש להקטיר מעל ראשו בעת שקיעת החמה, עין שם בשם ספר הפגות שהארי"ל ז"ל היה נוהג בתכלית וזהו חושש מאד בבקר הנה, וכן כתב בית דור בשם המקל הקדוש מהר"י גיקטלינא ז"ל, עין שם. ועין באשל אברקם: **א** תכלית יום כפור, עין באילך רבה בשם שו"ת פקס הגדולה דהה"ח דגם במצוה יום הכפורים אין מקטיר תפילין עד אחר תפלת ערבית, עין שם. ועין בשו"ת מנחת צורה סימן קד דמה טוב לקים מצות ציצית בתשעה באב בטלית קטן בלבד באותו היום כד, (ובבב"א) (ובבב"א) וכתב אורח נכון הדבר שלא ללבש טלית גדול בשחרית ליוצא סודו כד, עין שם. וכתב בשלמי צבור בשם שו"ת פקס הגדולה ארץ חיים לסי המנהג שלא ללבש טלית שחרית בתשעה באב, גם לצדן להיות ספקי למילה לא ילבש טלית, ומכל מקום ראיתי ספקי אחר לבש וברך ולא הויתי בזה, עין שם:

לפי התבנה צריך להתעטף, ובלחם המודות כתב דאף האומר קריש יתום וכלי שומעין למלאכים מעטפים לבנים, ב"ח וצ"ח יד אהרן: (י) רסנינים.

משנה ברורה

אבל משלש עשרה ואילך חייב בציצית כגדול. ומה שכתב בדרשות מהר"ל בהלכות נשואין שנוהגין שגם נערים גדולים אין מתעטפים בציצית עד שנושאין להם שלש, וסמכו להן אקרא דכתיב גדלים תעשה לה וסמך לה כי יקח איש אשה, הוא דבר תמוה, דעד שלא יקח אשה ויהיה יושב ובטל ממצות ציצית: **א** (א) להרמב"ם נכדו, ומכל מקום מפר (א) לצאת לרשות הרבים בליל שבת בשלית עם הציצית ולא הוי משוי, שהם נזי הפגד ותכשיטיה: **ב** (ב) להקל, הינו דוקא לענין ברכה, (א) אבל אסור ללבש כסות של לילה ביום בלא ציצית וכן כסות של יום בלילה, משום ספק. ומכל מקום נראה דהשלית צבור הלובש טלית בלילה אין צריך לבדק הציצית, דבכגון זה בודאי נוכל לסמך על חזקתן שמכבד: **ג** (ג) גם כן ליום פירוש, גם ליום, ואפלו (א) גם מיוחד ללילה, וכל שכן ליום לבד: **ד** (ד) תפלת ערבית, ובתענית צבור כשלושין טלית במנחתה, יסיר את השלית כשיצא לברכה, מאחר דעכשו אין לובשין השלית אלא למצות ציצית, אם יהיה עליו (א) נראה כאלו סובר דלילה זמן ציצית הוא, ומכל מקום השלית צבור לפני העמוד, אם (א) אין הולך במלבוש העליון, שאין כבוד הצבור בכך, פשיטא דלא יסיר השלית מעליו: **ה** (ה) ובליל יום כפורים, וכל (א) העובר לפני התבה צריך להתעטף, ובלחם המודות כתב דאף האומר קריש יתום לפני התבה יתעטף מפני כבוד הצבור, ואין מברך עליו: **ו** (ו) יתעטף, להדמות למלאכים (א) שמעטפים לבנים, ולכן לא יסירו בלילה עד אחר תפלת ערבית של מוצאי יום הכפורים: **ז** (ז) בעוד יום, אבל אם אחר להתעטף עד לילה, שוב לא יברך, דשמא הלכה כהרמב"ם, ומשום מדברי המגן אברהם בסעיף קטן ד דאפלו

בין השמשות מפר לברך עד צאת הכוכבים, וטעמו דהלא בציצית לא כתיב יום רק וראיתם אותו, משמע כל זמן שנוכל לראות, וכן פסק בעל דרך התנין ובספר משה אפרים ראיתי שמחמיר בזה, אף אם זה גופא הוא מסתפק אם כבר הגיע בין השמשות, נראה דבדאי יוכל לברך, דכלאו הכי דעת התוספות והרא"ש דכסות יום חייב בלילה, והגר"א בבאורייו מצדד גם כן לשיטה זו, עין שם: **ב** (ה) בהם ציצית, מפני שעקר תשמישן בלילה וכסות לילה מקרי, אף לפי זה לא היה פטור רק להרא"ש, אבל להרמב"ם דכסות לילה חייב ביום, חייב, ויש אומרים עוד טעם לפטור, משום (א) דלא חייבה התורה רק דרך מלבוש או דרך עטוף, לא דרך העלאה בעלמא, ויש (א) תולקן וסבירא להו דאפלו אם יציע תחתיו כגד של ארבע כנפות חייב בציצית, וכל שכן דרך העלאה, על כל הכריע המגן אברהם דיעשה קצת אתה עגלה ויצא אלכא דכלי עלמא, אכן משמע מדבריו דאין להתמיר בזה רק כסדיו של צמר אבל לא בשל פשתן או שאר מינים, ועין הטעם בפרי מגדים: **ג** (ו) משאייר נכדו, והוא הזמן דמשירא את תכרו הרגיל עמו קצת ברחוק ארבע אמות ויכירנו, המזכר לקמן בסימן נח לגבי קריאת שמע ופית יוסף בסימן נח בשם הרא"ש יחד שעורא הוא, עין שם ובבאור הגר"א בענין: (י) (כן נוהגין). עין בבאור הגר"א שפסק בדעת השולחן ערוך, ובפרי מגדים כתב, אם השעה דתוקה, המקל להניח מעלות השחר ואילך אין גוצרין בו, ועל כל פנים לבתחלה בודאי נכון מאד להמתין מלברך עד שיכיר בין תכלת ללבן, וכן נראה דעת האליה רבה, ובדיעבד נראה, דאפלו אם ברח קדם צמוד השחר לא יחזור ויברך, דשמא הלכה כהרא"ש דכסות יום בלילה חייב: **יא** (יא) ימשמש בו, רוצה לומר, בציציתיו:

שער הציצין

א (ה) פ"ז: (ז) עלת תמיד ואלה רבה: (א) שירי פקס הגדולה: (ז) ב"ח: (ז) פרי מגדים: (י) קנן אברהם: (י) ב"ח: **ב** (ב) סרדכי: (ז) תוספות:

לוח עמוד היומיו: יום ה' יתח תשס"ב - יום ו' טו סיון תשס"ז - ש"כ"ב ב' אייר תשע"ב - יום א' כ"ד ניסן תשע"ז - יום ב' ג' ניסן תשע"ב